

שהקליעים יחוררו לי את העור!

תרגמה מאינדונזית והקדימה מבוא: עמרי גנשווא

קִירִיל אָנוּאָר נחשב למשורר הלאומי של אינדונזיה. בשירתו משתקפים מגוון נושאים הנעים מהאישי והקיומי ועד הלאומי והפוליטי. אנואר חי חיים קצרים ומלאי תהפוכות, ומכתיבתו משתקפת חווייתו כאינדוידואל מהפכני שהלך כל ימיו נגד הזרם. דמותו הפכה לסמל פוליטי לחופש ולתקופת התגבשות האומה, והוא נמנה עם כותבי "דור 1945" שהתנגדו לשלטון הצבאי היפני ולחזרת ההולנדים לאינדונזיה. אנואר הספיק לפרסם בערך 70 שירים לפני מותו. נוסף לכך עסק בתרגום מאנגלית ומהולנדית, וכתב כמה סיפורים קצרים, רשימות ומכתבים.

אנואר נולד בִּמְדֶן, בצפון האי סומטרה, להורים מוסלמים אמידים. הוא למד בבית ספר הולנדי נחשב, והתעניין מנעוריו בשירה ובספרות הולנדית, גרמנית ואנגלית. ב־1940, כאשר היה בן שמונה־עשרה, הוריו התגרשו. הוא נאלץ להפסיק את לימודיו ולעזוב עם אמו לעיר הגדולה, ג'קרטה, או בשמה אז, בֶּטָבִיָה. עם המעבר מצא אנואר מפלט בחיי התענוגות של העיר ובזבז את הכסף המועט שנותר לו ולאמו, עד שזו נאלצה למכור את רוב רכושם כדי לממן את חיי ההוללות של בנה. בתקופה זו נע אנואר בין אירוח אצל חבריו הבוהמיים העשירים ובין מגורים כחסר בית, שגורים וכבישים משמשים לו קורת גג.

בשנת 1942, כאשר היה בן עשרים, כתב את שירו הראשון, Nisan ("מצבה"). באותה שנה כבשו היפנים את איי הודו המזרחיים ההולנדיים (לימים: אינדונזיה). השלטון הצבאי כלל צנזורה כבדה על העיתונות, הספרות והשירה האינדונזית. אנואר, שהתנגד לצנזורה זו, הפך לאקטיביסט במאבק של אינדונזיה לעצמאות. שירו הידוע ביותר, Aku (המתורגם כאן כ-"אני"), יצא בתקופה זו תחת השם המטעה Semangat, "רוח", כדי לא לעורר הדים מחתרתיים. למרות זאת הוא נתפס ונאסר ב־1943, ועבר עינויים בכלא. בשנתיים שלאחר מכן כמעט שלא כתב.

ב־1946 חזר למאבק הפוליטי והצטרף לחזית העממית לשחרור אינדונזיה. במסגרת החזית גם פגש את אשתו, והשניים חזרו יחד לג'קרטה. אך גם לאחר שפרש מחיי הלחימה, לא הצליח להחזיק בעבודה יציבה ולכלכל את משפחתו, ובתם היחידה נולדה עם נכות קשה, ככל הנראה כתוצאה ממחלת מין שלקה בה. ב־1948 התיר החוק המוסלמי לאשתו להתגרש ממנו. הוא מת כשנה לאחר מכן מאותה מחלה בבית חולים בג'קרטה. כיום, תאריך מותו הוא יום הספרות הלאומי של אינדונזיה.

אני

כְּשִׁיגִיעַ הַזְמַן שְׁלִי
אֶנִּי לֹא רוֹצֶה שְׁאִפְחֵד יִתְאַבֵּל
גַּם לֹא אֶתֶם.

לֹא צָרִיךְ אֶת הַצְנוּחוֹת וְהִיפָּחוֹת הָאֵלֶּה.

אֲנִי פָּרָא פְּרוּעַ –
מִלְהֻקְתִּי קְרוּעַ.

שֶׁהִקְלִיעִים יְחוּרְרוּ לִי אֶת הָעוֹר
אֲנִי אֲמַשִּׁיךְ לְדֹלֶק, לְדָהוּר.

לֹקַח אֶת הַפְּצָעִים וְהַרְעֵל, רֵץ
רֵץ
עַד שִׁיאֲבֹד הַכָּאֵב הַצּוֹרֵב.

וְלִי יִהְיֶה אֶפְלוּ פָּחוֹת אֲכַפֶּת.
אֲנִי רוֹצֶה לְחִיּוֹת אֶלֶף שָׁנָה עוֹד!

במסגד

פָּשוּט קָרָאתִי לוֹ
עַד שֶׁהִגִּיעַ.

וְעַמְדָנוּ פָּנִים-אֶל-פָּנִים.

מֵאֲזוּ הוּא בָּעַר בְּחִזִּי.
כָּל הַמֵּאֲמָץ לְכַבּוֹתוֹ

הגִּיר זַעֲה מִמֶּנִּי שְׁלֹא יָכוֹל לְהַכְנִיעַ.

זֶה הַחֲדָרוֹן
זִירָה בְּשִׁבְלֵנוּ לָרִיב וּמְדוֹן.

מַחְרִיבִים-הַחֵרֵב.
הָאֶחָד עוֹלֵב, הַשֵּׁנִי מוֹשְׁתַּגֵּעַ.

תפילה

למאמין הנחוש

אֵלִי
בְּהֶלֶם
אֲנִי עוֹד הוֹגָה אֶת שְׁמִי.

אֶמְנֵם קֶשֶׁה בַּעֲלִיל
לְהַזְכִּיר בְּךָ כְּלָהּ, כְּלִיל.

אוֹרֶךְ קִדְשֵׁת חֵם –
נוֹתֶרֶת מְהִבֶּהֶת כְּנֹר בְּחֶשֶׁךְ דָּם.

אֵלִי

נַעֲלָמָה צוֹרְתִי
רְסָקָתִי.

אֵלִי

שׁוֹטְטִיתִי בְּאַרְצֵי זֶרָה

אֵלִי

בְּדִלְתָהּ דְּפָקָתִי
אֵינִי יָכוֹל לָשׁוּב חֲזָרָה.